

Mijn column nummer 308

Gemeenschappelijk huis

In 1968 hebben Europese wetenschappers uit bezorgdheid over de toekomst van de wereld de Club van Rome opgericht. Vier jaar later publiceerden zij het rapport 'De grenzen aan de groei'. Hierin leggen zij een verband tussen economische groei en de gevolgen hiervan voor het milieu. Ook geven zij een prognose van het grondstof- en voedselverbruik in de wereld voor de komende jaren. Velen vonden het schokkend dat voorraden grondstoffen binnen een aantal decennia uitgeput zouden kunnen raken. 'De grenzen aan de groei' verscheen voor mij op een uitgelezen moment, waarop ik moest kiezen in welke richting ik zou afstuderen. Ik was er zo van onder de indruk dat ik voor het vak Kennis van de Bodemverontreiniging koos, lang voor de affaire Lekkerkerk.

Onlangs verscheen weer een indrukwekkend rapport. Ditmaal niet uit Rome zelf, maar uit de enclave Vaticaanstad. Het is de 'groene encycliek' van paus Franciscus. De encycliek ofwel rondzendbrief heeft als ondertitel 'om de zorg van ons gemeenschappelijk huis.' De paus beschrijft hoe de rooms-katholieke kerk aankijkt tegen milieu en duurzaamheid en plaatst de verontreiniging van water, bodem en lucht in een religieuze context. De paus weet waarover hij schrijft, want voor zijn religieuze carrière is hij werkzaam geweest als chemisch technoloog.

De encycliek begint met een diagnose van de wereldwijde milieuverontreiniging. Daarin noemt de paus onze wereld 'een gemeenschappelijk huis' en werkt hij de ondertitel uit. Deze gedachte is terug te voeren op de tak van de wetenschap die de ecologie beschrijft. Het voorvoegsel eco is immers afgeleid van het Griekse woord oikos dat huis betekent. In volgende hoofdstukken doet de paus een morele oproep en talloze handreikingen in de oplossende sfeer. Onderdeel daarvan is een zorgvuldiger omgang met grondstoffen en een matiger leven.

Nederlandse natuur- en milieuorganisaties zijn positief verrast door de encycliek. Zij waarderen de wetenschappelijke analyse en de toegankelijke toon. Zij prijzen ook de timing van de verschijning: over enkele maanden zal de paus de Verenigde Naties en het Amerikaanse Congres toespreken en over ongeveer een half jaar is er een klimaatop in Parijs. In het Amerikaanse Congres kan hij wellicht een aantal Rooms-Katholieke republikeinen en tevens 'klimaatontkenners' van inzicht doen veranderen.

Binnenkort verschijnt een Nederlandse vertaling van de encycliek. Misschien niet zo gebruikelijk als vakantielectuur, maar het lijkt mij het proberen waard.